

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/155/155/98

STOSUNEK DO RZĄDU I OCENA JEGO DZIAŁALNOŚCI

KOMUNIKAT BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

STOSUNEK DO RZĄDU I OCENA JEGO DZIAŁALNOŚCI

- W porównaniu z wrześniem stosunek do obecnego rządu, ocena jego pracy oraz akceptacja osoby Jerzego Buzka na stanowisku premiera pozostają dość stabilne.
- Z perspektywy całorocznej wzógł się krytycyzm w ocenie takich dziedzin pracy rządu, jak: polityka rolna (wzrost odsetka ocen niedostatecznych o 21 punktów), opieka społeczna oraz zwalczanie przestępczości i zapewnienie bezpieczeństwa obywateli (odpowiednio o 13 i 10 punktów).
- Do problemów, którymi - w opinii badanych - rząd powinien przede wszystkim się zająć, należą: zwalczanie bezrobocia, sprawy rolnictwa, walka z przestępczością i poprawa bezpieczeństwa obywateli, a także reforma służby zdrowia.
- Opinie o współpracy między rządem koalicji AWS-UW a prezydentem Aleksandrem Kwaśniewskim są wprawdzie znacznie gorsze niż oczekiwania w tym względzie w okresie powstawania rządu Jerzego Buzka, niemniej w drugim półroczu ustabilizowały się, a nawet nieco poprawiły.

Ożywienie polityczne związane z kampanią przed wyborami samorządowymi nie wpłynęło znacząco na opinie o rządzie, które pozostały dość stabilne. Trzeba jednak zaznaczyć, że badanie przeprowadzone było pod koniec drugiej dekady października, przed debatą sejmową nad ustawami podatkowymi¹.

STOSUNEK DO RZĄDU

W porównaniu z wrześniem nieco wzrosła liczba zwolenników rządu, a zarazem zmalała liczba jego przeciwników, jednak odnotowane zmiany są nieistotne statystycznie.

Tabela 1

w procentach

Stosunek do rządu	Wskazania respondentów według terminów badań												
	1997		1998										
	XI	XII	I	II	III	IV	V(1)*	V(2)**	VI	VII	VIII	IX	X
Zwolennicy	48	37	40	40	38	44	35	36	34	34	37	34	36
Przeciwnicy	12	22	24	21	23	24	28	22	24	26	23	24	22
Obojętni	33	34	32	34	35	27	33	37	38	37	36	37	36
Trudno powiedzieć	7	7	4	5	5	5	4	5	4	3	4	5	6

* Sondaż zrealizowano w dniach 8-12 maja.
 ** Sondaż zrealizowano w dniach 20-28 maja.

Poparcie dla rządu jest tym większe, im większa miejscowość, w której mieszkają badani: najmniejsze jest na wsi, największe w wielkich miastach, jednak różnice nie są zbyt duże. Nie występuje natomiast zależność odwrotna, jeśli chodzi o przeciwników obecnego

¹ Sondaż „Aktualne problemy i wydarzenia” (101) zrealizowano w dniach 15-20 października ‘98 na liczącej 1094 osoby reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłej ludności Polski.

gabinetu, gdyż mieszkańcy wsi i małych miast najczęściej deklarują obojętność wobec rządu. Podobnie jest z wykształceniem - im ono wyższe, tym częstsze jest poparcie dla rządu, a rzadsze deklarowanie obojętności wobec obecnego gabinetu.

Najwięcej zwolenników rządu można spotkać wśród kadry kierowniczej i inteligencji oraz pracowników umysłowych niższego szczebla, najwięcej zaś przeciwników - wśród rolników, natomiast obojętność wobec rządu najczęściej deklarują bezrobotni i robotnicy niewykwalifikowani. Stosunek do rządu zależy też od oceny własnych warunków materialnych - im ona jest lepsza, tym więcej badanych określa się jako zwolennicy rządu, a mniej jako jego przeciwnicy.

Stosunek do rządu Jerzego Buzka wiąże się też z uczestnictwem w praktykach religijnych. Wśród badanych, którzy biorą w nich udział, częstsze jest poparcie dla rządu, natomiast wśród niepraktykujących częściej występuje negatywny niż pozytywny stosunek do obecnego gabinetu.

Z kolei wśród osób o lewicowych poglądach politycznych najmniej jest zwolenników rządu, a najwięcej jego przeciwników, natomiast wśród identyfikujących się z prawicą - odwrotnie. Centrowe poglądy, a przede wszystkim nieokreślona orientacja polityczna najczęściej wiążą się z obojętnością wobec rządu.

Po roku od wyborów parlamentarnych, w wyniku których powstała obecna koalicja rządowa, interesujące jest, jak określają swój stosunek do rządu wyborcy AWS i UW, a jak osoby głosujące wówczas na ugrupowania będące obecnie w opozycji.

Tabela 2

w procentach

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych w ostatnich wyborach parlamentarnych	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	przeciwnicy	obojętni	Trudno powiedzieć
UW	66	10	19	5
AWS	57	13	27	3
SLD	28	37	30	5
PSL	27	29	43	1
Nie pamięta, na kogo głosował(a)	20	13	50	17
Nie głosował(a)	22	21	51	6

V Cramera=0,267

Można powiedzieć, że obecny rząd w dużym stopniu spełnił oczekiwania wyborców ugrupowań tworzących koalicję rządową, po roku bowiem od wyborów parlamentarnych niezbyt duże odsetki dawnych elektoratów AWS i UW określają się jako przeciwnicy rządu. Równocześnie jednak znaczące grupy ubiegłorocznych wyborców partii koalicji rządowej deklarują obojętność wobec rządu. W większym stopniu dotyczy to wyborców AWS niż UW. Wśród tych ostatnich z kolei spotykamy więcej zwolenników rządu niż w elektoracie współkoalicjanta.

OCENA PRACY RZĄDU

W porównaniu z wrześniem nieznacznie poprawiła się ocena wyników działalności rządu, jednak z dłuższej perspektywy, od lipca tego roku, obserwujemy dość wyraźną poprawę.

Tabela 3

w procentach

Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	1997		1998									
	XII	I	II	III	IV	V (1)*	V (2)**	VI	VII	VIII	IX	X
Dobrze	33	37	44	40	45	40	42	42	38	39	42	45
Źle	24	30	34	31	36	39	33	38	37	36	34	33
Trudno powiedzieć	43	33	22	29	19	21	25	20	25	25	24	22

* Sondaż zrealizowano w dniach 8-12 maja.
** Sondaż zrealizowano w dniach 20-28 maja.

Po lipcowym spadku notowań, spowodowanym zapewne kontrowersjami wokół reformy administracyjnej, ocena pracy Rady Ministrów z miesiąca na miesiąc nieznacznie, ale systematycznie się poprawiała. Obecnie opinie o efektach działalności rządu są nawet nieco lepsze niż rekordowe dotychczas oceny pracy obecnego gabinetu, odnotowane w kwietniu, przed rozpoczęciem dyskusji nad reformą administracyjną.

Zależność ogólnych ocen pracy rządu od czynników społecznych i demograficznych kształtuje się podobnie jak poparcie dla niego. Wyniki działalności obecnego gabinetu najlepiej oceniają przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, najgorzej - rolnicy. Sytuacja materialna mierzona wysokością dochodów na osobę w rodzinie słabo różnicuje oceny dokonań rządu. Natomiast bardzo wyraźnie zależą one od subiektywnej oceny własnych warunków materialnych. Wśród osób niezadowolonych z nich dominują negatywne opinie o działalności rządu, natomiast wśród określających je jako średnie i dobre przeważają oceny pozytywne.

Najsilniej jednak ocena pracy rządu wiąże się z poglądami politycznymi badanych - efekty działalności obecnego gabinetu dwukrotnie częściej dobrze oceniają osoby identyfikujące się z prawicą niż z lewicą.

Tabela 4

w procentach

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych ²	Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy?					
	Dobrze		Źle		Trudno powiedzieć	
	IX '98	X '98	IX '98	X '98	IX '98	X '98
AWS	75	75	9	14	17	10
UW	75	71	12	10	13	19
PSL	40	32	49	48	11	21
SLD	29	33	54	54	17	13
Niezdecydowani, na kogo głosować	36	45	23	21	41	34
Nie zamierzający głosować	28	31	35	36	37	34

Zwolennicy ugrupowań tworzących koalicję rządową w zdecydowanej większości dobrze oceniają pracę rządu. Niemniej warto zauważyć, że w porównaniu z wrześniem oceny te nieco się pogorszyły. Zmieniły się one na gorsze także w elektoracie PSL. Równocześnie jednak poprawiły się, choć bardzo nieznacznie, wśród zwolenników SLD - co trzeci potencjalny wyborca tego ugrupowania dobrze ocenia wyniki działalności obecnego rządu.

² Ustalane na podstawie deklaracji, na kogo badany(a) oddał(a)by swój głos, gdyby wybory parlamentarne odbywały się w październiku.

Warto odnotować również poprawę oceny pracy rządu w „rezerwowym elektoracie”, tzn. wśród respondentów niezdecydowanych, na którą partię głosować, a także, choć w mniejszym stopniu, wśród osób nie zamierzających brać udziału w ewentualnych wyborach.

Nadal więcej jest negatywnych niż pozytywnych opinii o polityce gospodarczej rządu. Niemniej w porównaniu z wrześniem przewaga pesymistów nad optymistami zmalała z 6 do 3 punktów.

Tabela 5

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	1997		1998									
	XI	XII	I	II	III	IV	V(2)	VI	VII	VIII	IX	X
Tak	49	40	43	45	41	43	42	41	37	36	38	39
Nie	27	39	39	38	40	41	39	41	42	44	44	42
Trudno powiedzieć	24	21	18	17	20	16	19	18	20	20	18	19

Co pewien czas pytamy badanych o bardziej szczegółowe oceny pracy rządu. W październiku, po upływie blisko roku od zaprzysiężenia gabinetu Jerzego Buzka, ankietowani oceniali także jego działania w najważniejszych dziedzinach funkcjonowania państwa.

W stosunku do stycznia (kiedy pytaliśmy o to po raz pierwszy) oceny w poszczególnych dziedzinach działalności rządu wykryły się, na co wskazuje spadek odsetka odpowiedzi „trudno powiedzieć” oraz wzrost ocen dostatecznych i niedostatecznych. Nasilenie się krytycyzmu odnotowaliśmy przede wszystkim w ocenie następujących dziedzin: polityka rolna (wzrost odsetka ocen niedostatecznych o 21 punktów), opieka społeczna oraz zwalczanie przestępczości i zapewnienie bezpieczeństwa obywateli (wzrost odpowiednio o 13 i 10 punktów). Te właśnie dziedziny są obecnie najgorzej oceniane. Do tej grupy można jeszcze zaliczyć opiekę zdrowotną, jako że znaczny odsetek badanych wystawia rządowi ocenę niedostateczną. Jediną sferą postrzeganą wyraźnie lepiej niż w styczniu jest polityka zagraniczna (wzrost ocen dobrych i bardzo dobrych o 12 punktów). Polityka zagraniczna jest tą dziedziną, która również w przeszłości zawsze była najlepiej oceniana. W pozostałych sferach działalności rządu najczęstsze są oceny dostateczne.

Tabela 6. Szczegółowe oceny działalności rządu

w procentach

Dziedziny działalności rządu	Ocena	Wskazania respondentów według terminów badań								
		'94	'95	'96			'97		'98	
		XI	I	II	VI	X	I	IX	I	X
Gospodarka	Dobra	12	12	32	22	23	27	31	24	25
	Dostateczna	53	56	45	46	50	42	45	33	48
	Niedostateczna	27	24	11	13	14	14	11	17	15
	Trudno powiedzieć	8	8	12	19	13	17	13	25	11
Kierowanie państwem	Dobra	12	12	38	30	31	36	40	30	33
	Dostateczna	52	50	33	38	42	38	36	32	42
	Niedostateczna	25	26	15	11	11	9	9	11	10
	Trudno powiedzieć	11	11	14	22	17	17	16	27	14
Właściwe gospodarowanie pieniędzmi publicznymi	Dobra	7	6	18	11	13	14	18	15	14
	Dostateczna	31	35	33	33	31	34	29	24	32
	Niedostateczna	48	45	23	27	32	27	25	29	28
	Trudno powiedzieć	14	14	26	29	24	25	28	32	26
Polityka zagraniczna	Dobra	35	30	44	37	42	47	53	35	47
	Dostateczna	34	36	25	28	27	24	20	25	23
	Niedostateczna	10	11	10	7	7	7	4	7	7
	Trudno powiedzieć	22	23	21	28	24	22	23	33	23
Polityka rolna	Dobra	9	11	14	11	11	12	14	10	6
	Dostateczna	36	35	30	31	31	33	27	23	25
	Niedostateczna	36	35	31	31	35	30	38	31	52
	Trudno powiedzieć	19	18	25	26	23	25	21	36	17
Opieka nad ludźmi najbardziej potrzebującymi pomocy	Dobra	8	10	14	13	11	13	16	18	10
	Dostateczna	35	35	38	31	29	35	32	27	30
	Niedostateczna	51	49	33	41	47	39	38	33	46
	Trudno powiedzieć	6	7	15	15	13	13	15	23	14
Bezpieczeństwo obywateli	Dobra	7	8	11	12	12	13	15	11	7
	Dostateczna	32	33	32	29	28	30	30	23	26
	Niedostateczna	55	53	47	47	50	47	44	47	57
	Trudno powiedzieć	6	7	10	12	10	10	12	19	9
Szkolnictwo, oświata	Dobra	12	12	16	15	11	16	17	17	19
	Dostateczna	40	41	39	35	36	39	36	33	35
	Niedostateczna	39	36	31	36	40	30	29	24	31
	Trudno powiedzieć	9	10	14	14	13	14	17	26	14
Opieka zdrowotna	Dobra	8	8	12	12	8	10	12	11	13
	Dostateczna	36	35	36	33	29	32	33	31	37
	Niedostateczna	52	52	43	44	55	46	44	36	41
	Trudno powiedzieć	5	5	9	11	9	11	11	22	9
Polityka informacyjna	Dobra	19	22	32	26	25	27	31	26	28
	Dostateczna	42	43	37	35	37	35	31	34	37
	Niedostateczna	25	22	17	20	20	17	16	16	18
	Trudno powiedzieć	14	13	14	19	18	21	22	24	17

OCZEKIWANIA WOBEC RZĄDU

Uzupełnieniem poprzednio omawianego zagadnienia będą odpowiedzi ankietowanych na pytanie, czym przede wszystkim powinien zająć się rząd, na rozwiązaniu jakich problemów się skupić? Było to pytanie otwarte, a więc badani spontanicznie formułowali swoje odpowiedzi, a nie wybierali z zaproponowanej listy.

Oto lista problemów, które wymieniło ponad 3% ogółu badanych.

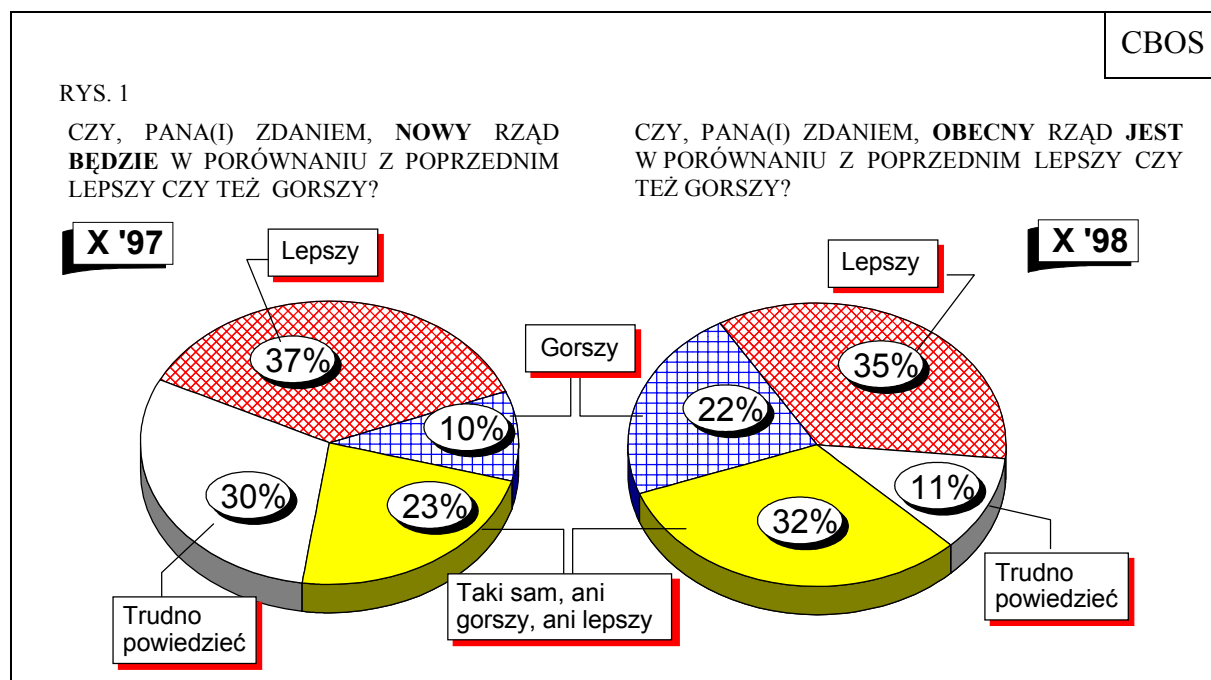
	CBOS
Na rozwiązaniu jakich zagadnień lub problemów powinien, Pana(i) zdaniem, przede wszystkim obecnie skupić się rząd?	
Bezrobocie - walka z nim, tworzenie nowych miejsc pracy	25%
Rolnictwo i wszystkie sprawy z tym związane	24%
Walka z przestępczością, poprawa bezpieczeństwa obywateli	24%
Reforma służby zdrowia, rozwiązanie jej problemów, poprawa opieki zdrowotnej	23%
Reforma oświaty i wszystkie sprawy z tym związane	17%
Bieda, bezdomność	12%
Sprawy rencistów i emerytów - wyższe emerytury, lepsze życie itp.	7%
Ogólniki dotyczące poziomu życia społeczeństwa	6%
Sprawy młodzieży	5%
Sprawy budownictwa mieszkaniowego	4%
Reforma ubezpieczeń społecznych	4%

Zdaniem ankietowanych, do najważniejszych spraw, na rozwiązaniu których powinien obecnie skupić się rząd, należą - obok bezrobocia - te dziedziny jego działalności, w ocenie których odnotowaliśmy wyraźny wzrost krytycyzmu. Są to polityka rolna i walka z przestępczością. W pewnym stopniu dotyczy to także służby zdrowia - w odniesieniu do tej sfery najczęstsze są również oceny niedostateczne. Świadczy to o tym, że są to nabrzmiałe problemy. Warto dodać, iż te właśnie dziedziny wymieniane są obecnie kilkakrotnie częściej niż rok temu, gdy pytaliśmy o oczekiwania wobec rządu Jerzego Buzka w okresie jego

formowania³. W listopadzie '97 sprawy rolnictwa wskazywało 7% badanych, służby zdrowia - 9%, bezpieczeństwa obywateli - 11%. Jedynie bezrobocie wymieniane było wówczas mniej więcej równie często jak obecnie (21%).

KTÓRY RZĄD LEPSZY?

Gdy pod koniec października ubiegłego roku zapytaliśmy ankietowanych, czy nowo powstały rząd będzie lepszy czy też gorszy od swego poprzednika, ponad jedna trzecia wyraziła nadzieję, że będzie on lepszy. Odsetek przekonanych, że będzie on gorszy, był niewielki, jednak znaczna liczba badanych powstrzymała się od wyrażenia opinii. Po roku odsetek osób uważających, że rząd Jerzego Buzka jest w porównaniu z poprzednim lepszy, niemal równa się liczbie tych, którzy to przewidywali. Natomiast liczba oceniających go gorzej od poprzednika jest obecnie dwukrotnie większa. Niemniej jednak największa grupa wyraża korzystną opinię o obecnym gabinecie.

Obecny rząd na tle swego poprzednika najkorzystniej oceniają robotnicy wykwalifikowani, pracownicy fizyczno-umysłowi oraz osoby pracujące na własny rachunek

³ Por. komunikat CBOS „Oczekiwania wobec nowego rządu”, listopad '97.

poza rolnictwem. Około połowy badanych w każdej z tych grup sądzi, że rząd Jerzego Buzka jest lepszy w porównaniu z gabinetem Włodzimierza Cimoszewicza. Z kolei obecny rząd najgorzej oceniają rolnicy - 40% z nich określa go jako gorszy od poprzedniego. Bezrobotni, robotnicy niewykwalifikowani oraz przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji najczęściej wyrażają opinię, że rząd Jerzego Buzka jest taki sam jak poprzedni - ani lepszy, ani gorszy. W pozostałych grupach społecznych w mniejszym lub większym stopniu przeważa korzystna opinia o obecnym rządzie.

Interesująco przedstawiają się oceny porównawcze obydwu gabinetów w zależności od sytuacji materialnej badanych. Otóż brak jest zależności od wysokości dochodów rodziny, natomiast im lepsza jest subiektywna ocena własnych warunków materialnych, tym częstsze są oceny korzystne dla rządu Jerzego Buzka.

Obecny gabinet jest także znacznie lepiej oceniany od swego poprzednika przez osoby często biorące udział w praktykach religijnych. Natomiast wśród badanych uczestniczących w nich jedynie kilka razy w roku dominuje opinia, że jest on taki sam jak poprzedni rząd - ani lepszy, ani gorszy, osoby zaś w ogóle niepraktykujące w większości uznają obecny rząd za gorszy.

Najsilniej jednak na ocenę obecnego rządu w porównaniu z poprzednim wpływają poglądy polityczne - wśród osób identyfikujących się z prawicą większość (58%) uważa, że jest on lepszy, a tylko nieliczni (8%) - że gorszy. Wśród badanych o poglądach lewicowych rozkład opinii jest odwrotny, choć nieco bardziej zrównoważony (45% - gorszy, 21% - lepszy). Zależność ta przekłada się na sympatie do partii i ugrupowań politycznych.

Tabela 7

w procentach

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Czy, Pana(i) zdaniem, obecny rząd w porównaniu z poprzednim jest:			
	lepszy	taki sam, ani gorszy, ani lepszy	gorszy	Trudno powiedzieć
AWS	64	26	5	5
PSL	20	38	35	7
SLD	22	19	54	5
UW	55	32	7	6
Niezdecydowani, na kogo głosować	34	39	16	11
Nie zamierzający głosować	25	37	19	19

V Cramera=0,300

Warto zwrócić uwagę na dwie sprawy. Po pierwsze, co piąty zwolennik obydwu partii tworzących rząd Włodzimierza Cimoszewicza, a obecnie będących w opozycji uważa gabinet Jerzego Buzka za lepszy. Po drugie, wprawdzie wśród niezdecydowanych, na którą partię głosować, podobnie jak wśród nie zamierzających brać udziału w wyborach, najczęstsza jest opinia, że obecny rząd jest taki sam jak poprzedni, to jednak więcej osób spośród nich uważa obecny gabinet za lepszy od poprzedniego niż za gorszy.

AKCEPTACJA PREMIERA

Notowania premiera Jerzego Buzka są stabilne - od września nie uległy zmianie. Na stanowisku szefa rządu aprobeuje go niespełna połowa ankietowanych, niemal jedna trzecia zaś wyraża dezaprobatę.

Tabela 8

w procentach

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Jerzy Buzek?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	'97		'98									
Tak	46	44	45	50	45	47	44	42	40	41	44	45
Nie	13	21	25	25	27	31	30	35	33	33	30	30
Trudno powiedzieć	40	35	30	25	29	22	26	23	26	25	26	25

Należy zwrócić uwagę, że akceptacja Jerzego Buzka jako premiera jest wyższa niż stopień poparcia dla kierowanego przezeń rządu. Natomiast zróżnicowania aprobaty prezesa Rady Ministrów są podobne do zróżnicowań stosunku do rządu i oceny jego pracy, z tym że rząd jest ogólnie lepiej oceniany przez mieszkańców miast niż wsi, natomiast różnice w stopniu aprobaty premiera są w tym przekroju niewielkie.

Stosunek do osoby premiera, podobnie jak do rządu, najsilniej różnicują poglądy polityczne badanych. Zadowolenie z szefa rządu deklaruje tylko jedna trzecia respondentów identyfikujących się z lewicą, natomiast dwie trzecie utożsamiających się z prawicą.

Tabela 9

w procentach

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych w ostatnich wyborach parlamentarnych	Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Jerzy Buzek?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
AWS	69	15	16
UW	76	14	10
SLD	30	48	22
PSL	37	47	16
Nie pamięta, na kogo głosował	26	31	43
Nie głosował	32	31	37

V Cramera=0,301

Podobnie jak w przypadku stosunku do rządu, zdecydowana większość wyborców partii koalicji rządowej aprobuje Jerzego Buzka jako premiera. Jednak stopień jego akceptacji wśród wyborców partii koalicyjnych jest znacznie wyższy niż poparcie dla rządu, którym on kieruje. To samo dotyczy wyborców PSL oraz badanych, którzy nie brali udziału w wyborach parlamentarnych. Natomiast wśród wyborców SLD stopień aprobaty premiera jest porównywalny z poparciem dla rządu.

OCENA WSPÓLPRACY W RAMACH KOALICJI RZĄDOWEJ

Od powstania rządu Jerzego Buzka sprawą budzącą duże zainteresowanie komentatorów była współpraca między podmiotami współtworzącymi koalicję rządową - AWS i UW. Jak badani postrzegają tę współpracę?

Tabela 10

w procentach

Jak, Pana(i) zdaniem, układa się współpraca między partiami tworzącymi koalicję rządową - AWS i UW?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	XI '97*	II '98	VI '98	X '98
Dobrze	42	45	22	28
Źle	33	36	46	43
Trudno powiedzieć	25	19	32	29

* Pytanie zaczynało się: Jak, Pan(i) sądzi, czy współpraca AWS i UW w ramach koalicji rządowej będzie się układała ...

W pierwszych miesiącach istnienia rządu koalicji AWS-UW ocena współdziałania koalicjantów była zgodna z oczekiwaniami z listopada '97. Jednak wydarzenia drugiego kwartału bieżącego roku - przede wszystkim burzliwy okres przygotowywania reformy samorządowej - wpłynęły na znaczne pogorszenie opinii w tym względzie. Obecnie współpraca między AWS i UW tworzącymi koalicję rządową postrzegana jest nieco korzystniej niż w czerwcu, choć nadal opinie negatywne przeważają nad pozytywnymi. Należy przypomnieć, że sondaż realizowaliśmy przed debatą w Sejmie nad ustawami podatkowymi.

Trzeba podkreślić, że osoby niżej wykształcone miały duże trudności z oceną współpracy AWS i UW w ramach koalicji rządowej. Co trzeci badany z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym powstrzymał się od odpowiedzi, wśród osób zaś legitymujących się wykształceniem średnim - co czwarty. Natomiast niemal wszyscy badani z wyższym wykształceniem wyrazili opinię w tej sprawie.

Stosunki między koalicjantami są lepiej oceniane przez badanych o poglądach prawicowych niż lewicowych. Znajduje to również odzwierciedlenie w opiniach zwolenników poszczególnych partii i ugrupowań.

Tabela 11

w procentach

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Jak, Pana(i) zdaniem, układa się współpraca między partiami tworzącymi koalicję rządową - AWS i UW?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
AWS	44	37	19
PSL	26	51	23
SLD	27	61	12
UW	44	43	13
Nie zamierzający głosować	17	38	45

V Cramera=0,257

Współpracę między partiami tworzącymi koalicję rządową znacznie lepiej oceniają zwolennicy partii koalicyjnych AWS i UW niż sympatycy ugrupowań opozycyjnych. Warto jednak zwrócić uwagę, iż w elektoracie AWS przeważają opinie pozytywne, podczas gdy wśród wyborców UW zdania są podzielone. Wśród osób nie popierających żadnej partii i deklarujących zamiar powstrzymania się od udziału w wyborach dominują opinie negatywne.

OCENA WSPÓŁPRACY MIĘDZY RZĄDEM A PREZYDENTEM

W stosunku do czerwca zmniejszyła się (o 15 punktów procentowych) liczba respondentów krytycznie oceniających współdziałanie między rządem koalicji AWS i UW a prezydentem. Spadkowi negatywnych ocen tej współpracy nie towarzyszy jednak wzrost pozytywnych opinii, lecz znaczne zwiększenie się (o 14 punktów) odsetka wskazań „trudno powiedzieć”. Odpowiedzi takie są jednak wyraźnie słabiej związane z poziomem wykształcenia niż w przypadku współpracy w ramach koalicji. Można więc przypuszczać, że w mniejszym stopniu wynikają z trudności z oceną, świadczących o małej orientacji w zawiłościach polityki, natomiast w większym - z przekonania, że stosunki te nie są ani dobre, ani złe.

Tabela 12

w procentach

Jak, Pana(i) zdaniem, układa się współpraca między rządem koalicji AWS-UW a prezydentem Aleksandrem Kwaśniewskim?	Wskazania respondentów według terminów badań			
	X '97*	II '98	VI '98	X '98
Dobrze	52	34	27	28
Źle	25	51	57	42
Trudno powiedzieć	23	15	16	30

* Pytanie zaczynało się: Jak, Pana(i) zdaniem, będzie się układać ...

W okresie formowania rządu koalicji AWS-UW połowa badanych optymistycznie zapatrywała się na przyszłą współpracę między nim a prezydentem Aleksandrem Kwaśniewskim. Jednak optymizm ten szybko zmalął. Charakterystyczne, że oceny współpracy między rządem a prezydentem nie zależą od poglądów politycznych badanych. Wprawdzie preferencje partyjne różnicują te oceny, jednak różnice w małym stopniu wiążą się z podziałem na zwolenników partii koalicyjnych i zwolenników partii opozycyjnych.

Tabela 13

w procentach

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Jak, Pana(i) zdaniem, układa się współpraca między rządem koalicji AWS-UW a prezydentem Aleksandrem Kwaśniewskim?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
AWS	31	46	23
PSL	29	42	29
SLD	29	56	15
UW	52	32	16
Nie zamierzający głosować	21	36	43

V Cramera=0,211

Jedynie wśród zwolenników UW przeważają pozytywne opinie o współpracy między rządem a prezydentem. W pozostałych elektoratach odsetki ocen dobrych są zbliżone, wyborcy SLD zaś wyróżniają się największą liczbą ocen krytycznych.

W porównaniu z wrześniem opinie o rządzie i stopień udzielanego mu poparcia, jak również aprobaty osoby premiera nie uległy większym zmianom. Nieco poprawiła się w stosunku do czerwca tego roku ocena współpracy między partiami tworzącymi koalicję rządową oraz między rządem a prezydentem Aleksandrem Kwaśniewskim. Z dłuższej perspektywy - od początku bieżącego roku - nasilił się jednak krytycyzm wobec takich dziedzin pracy rządu, jak: polityka rolna, zwalczanie przestępczości oraz opieka społeczna.

Zdaniem badanych, rząd powinien obecnie skupić się przede wszystkim na rozwiązaniu takich problemów, jak: rolnictwo i polityka rolna, zwalczanie przestępczości, służba zdrowia i jej reforma oraz zwalczanie bezrobocia.

Opracował

Michał STRZESZEWSKI

Tabela 1. Stosunek do rządu

(%)

	Zwolennicy	Przeciwnicy	Obojętni	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	36	22	36	6	1093
Płeć					
Mężczyźni	37	25	32	5	519
Kobiety	35	19	40	6	574
Wiek					
18-24 lat	23	20	51	7	156
25-34	41	18	36	5	193
35-44	40	24	31	5	238
45-54	41	28	27	4	174
55-64	42	24	29	5	146
65 lat i więcej	30	18	45	8	185
Miejsce zamieszkania					
Wieś	31	20	40	10	399
Miasto do 20 tys.	35	24	40	0	115
od 21 do 100 tys.	39	18	37	6	234
101-500 tys.	42	27	30	1	210
501 tys.i więcej mieszk.	42	24	30	5	134
Region					
Północny	43	24	30	3	126
Zachodni	35	23	40	3	111
Środkowozachodni	33	27	37	4	160
Środkowy	33	24	35	8	205
Wschodni	28	17	45	9	124
Południowo-wschodni	36	15	40	9	166
Południowo-zachodni	44	22	30	3	201
Wykształcenie					
Podstawowe	25	23	45	7	341
Zasadnicze zawodowe	36	22	36	6	322
Średnie	43	20	32	5	340
Wyższe	55	23	22	0	91
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	51	24	24	1	55
Prac. umysł. niż. szczebla	50	17	30	3	116
Pracownicy fiz.- umysł.	40	18	38	4	71
Robotnicy wykwalifikowani	38	23	33	6	92
Robotnicy niewykwalifik.	33	10	48	9	47
Rolnicy	16	42	35	7	80
Pracujący na własny rach.	44	22	30	4	77
Bierni zawodowo					
Renciści	39	16	37	8	126
Emeryci	36	20	38	6	212
Uczniowie i studenci	28	34	33	5	67
Bezrobotni	25	20	50	5	89
Gospodynie domowe i inni	35	22	33	10	59
Pracuje w:					
sferze budżetowej	47	22	28	3	121
sekt. państw./publicznym	46	18	34	2	102
sp. własc. pryw. i państwa	51	17	29	2	69
sekt. pryw. poza rolnict.	39	19	38	4	192
prywatnym gosp. rolnym	17	36	32	15	90
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	32	19	42	7	166
276 - 399	36	24	37	3	183
400 - 549	35	20	39	6	256
550 - 799	46	15	35	4	155
Powyżej 799 zł	49	28	21	2	144
Ocena własnych war. mater.					
Złe	22	27	44	6	287
Średnie	36	21	37	6	506
Dobre	50	18	27	4	300
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	46	9	38	7	68
Raz w tygodniu	40	19	34	6	600
Kilka razy w miesiącu	35	21	36	7	145
Kilka razy w roku	30	29	38	3	190
W ogóle nie uczestniczy	20	35	41	4	90
Poglądy polityczne					
Lewica	27	41	29	3	274
Centrum	34	21	42	4	263
Prawica	59	13	22	7	319
Trudno powiedzieć	21	13	58	9	236

Tabela 2. Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	45	33	22	1093
Płeć				
Meżczyźni	49	35	16	518
Kobiety	42	31	28	575
Wiek				
18-24 lat	37	29	35	156
25-34	54	27	18	193
35-44	44	37	19	237
45-54	44	36	20	176
55-64	46	35	19	146
65 lat i więcej	43	33	24	185
Miejsce zamieszkania				
Wieś	37	39	23	398
Miasto do 20 tys.	50	30	20	116
od 21 do 100 tys.	46	30	24	234
101-500 tys.	52	28	20	210
501 tys. i więcej mieszk.	51	29	20	134
Region				
Północny	46	36	19	126
Zachodni	47	29	25	111
Środkowozachodni	47	34	19	160
Środkowy	36	36	28	205
Wschodni	37	42	21	123
Południowo-wschodni	46	29	25	165
Południowo-zachodni	55	27	18	202
Wykształcenie				
Podstawowe	34	39	27	341
Zasadnicze zawodowe	48	29	23	320
Średnie	48	32	20	341
Wyższe	61	27	12	91
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	61	29	10	56
Prac.umysł.niż.szczebła	52	24	24	116
Pracownicy fiz.- umysł.	47	27	26	71
Robotnicy wykwalifikowani	49	31	20	92
Robotnicy niewykwalifik.	47	24	29	47
Rolnicy	20	66	14	80
Pracujący na własny rach.	49	29	22	77
Bierni zawodowo				
Renciści	45	31	24	126
Emeryci	45	35	21	212
Uczniowie i studenci	40	29	30	67
Bezrobotni	38	40	21	88
Gospodynie domowe i inni	52	23	25	59
Pracuje w:				
sferze budżetowej	52	29	19	122
sekt. państw., publicznym	61	24	15	102
sp. wiaśc. pryw. i państwa	48	32	21	69
sekt. pryw. poza rolnict.	49	25	26	192
prywatnym gosp. rolnym	18	66	16	90
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	38	38	24	166
276 - 399	47	33	20	182
400 - 549	44	35	21	256
550 - 799	58	23	19	155
Powyżej 799 zł	51	34	15	144
Ocena własnych war. mater.				
Źle	25	48	27	286
Średnie	50	30	20	506
Dobre	56	23	20	300
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	48	25	28	68
Raz w tygodniu	50	30	21	599
Kilka razy w miesiącu	42	35	23	145
Kilka razy w roku	37	39	25	190
W ogóle nie uczestniczy	31	46	22	90
Poglądy polityczne				
Lewica	33	54	13	274
Centrum	47	31	21	263
Prawica	68	19	13	318
Trudno powiedzieć	26	29	45	236

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, obecny rząd jest w porównaniu z poprzednim lepszy czy też gorszy? 1 - Lepszy; 2 - Taki sam, ani lepszy, ani gorszy; 3 - Gorszy

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	35	32	22	11	1090
Płeć					
Mężczyźni	36	28	26	9	518
Kobiety	34	34	19	12	572
Wiek					
18-24 lat	35	27	21	16	156
25-34	41	30	18	10	193
35-44	33	39	19	10	238
45-54	37	29	26	8	173
55-64	37	28	28	6	146
65 lat i więcej	29	32	24	14	184
Miejsce zamieszkania					
Wieś	31	33	25	11	395
Miasto do 20 tys.	40	29	22	9	116
od 21 do 100 tys.	31	34	23	12	234
101-500 tys.	43	28	19	9	210
501 tys. i więcej mieszk.	37	31	21	11	134
Region					
Północny	42	26	19	13	126
Zachodni	43	32	18	7	111
Środkowo-zachodni	34	29	29	8	160
Środkowy	26	34	26	13	205
Wschodni	27	33	22	18	123
Południowo-wschodni	35	35	19	11	163
Południowo-zachodni	42	31	20	7	202
Wykształcenie					
Podstawowe	27	33	27	13	340
Zasadnicze zawodowe	42	28	19	11	318
Średnie	36	33	23	8	341
Wyższe	39	33	17	11	91
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	31	42	20	8	56
Prac. umysł. niż. szczebla	37	33	21	10	116
Pracownicy fiz.- umysł.	47	27	16	10	71
Robotnicy wykwalifikowani	50	22	18	10	92
Robotnicy niewykwalifik.	24	43	22	12	47
Rolnicy	18	33	40	9	77
Pracujący na własny rach.	47	29	13	11	77
Bierni zawodowo					
Renciści	35	33	23	9	126
Emeryci	32	30	28	11	212
Uczniowie i studenci	36	22	21	21	67
Bezrobotni	24	44	18	13	89
Gospodynie domowe i inni	46	27	19	8	59
Pracuje w:					
sferze budżetowej	39	30	22	8	122
sekt. państw./publicznym	46	25	19	10	102
sp. własc. pryw. i państwa	36	41	16	7	69
sekt. pryw. poza rolnict.	42	31	19	9	192
prywatnym gosp. rolnym	19	31	37	13	87
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	29	38	23	10	166
276 - 399	38	30	20	12	179
400 - 549	35	33	23	8	256
550 - 799	45	31	19	6	155
Powyżej 799 zł	33	31	26	9	144
Ocena własnych war. mater.					
Złe	24	32	32	13	285
Średnie	38	33	18	11	504
Dobre	41	29	21	9	300
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	47	29	16	7	67
Raz w tygodniu	38	34	20	8	597
Kilka razy w miesiącu	36	30	21	14	145
Kilka razy w roku	28	32	26	14	190
W ogóle nie uczestniczy	24	21	34	20	90
Poglądy polityczne					
Lewica	21	26	45	8	274
Centrum	34	36	20	10	260
Prawica	58	30	8	4	318
Trudno powiedzieć	22	36	18	24	237

Tabela 4. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Jerzy Buzek?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	45	30	25	1093
Płeć				
Meżczyźni	47	31	22	518
Kobiety	43	30	27	575
Wiek				
18-24 lat	33	32	34	155
25-34	54	26	21	193
35-44	43	32	25	238
45-54	45	32	23	176
55-64	49	35	17	146
65 lat i więcej	45	27	28	185
Miejsce zamieszkania				
Wieś	40	31	29	399
Miasto do 20 tys.	45	31	24	115
od 21 do 100 tys.	48	30	22	234
101-500 tys.	50	27	23	210
501 tys. i więcej mieszk.	46	35	18	134
Region				
Północny	44	28	27	125
Zachodni	46	22	31	111
Środkowozachodni	43	36	21	160
Środkowy	38	33	29	205
Wschodni	38	38	25	123
Południowo-wschodni	48	27	25	166
Południowo-zachodni	54	28	18	202
Wykształcenie				
Podstawowe	38	31	32	341
Zasadnicze zawodowe	49	28	24	320
Średnie	44	35	21	341
Wyższe	61	23	17	91
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	60	23	17	56
Prac. umysł. niż. szczebla	48	30	22	116
Pracownicy fiz.- umysł.	45	30	26	71
Robotnicy wykwalifikowani	48	24	28	92
Robotnicy niewykwalifik.	42	19	39	47
Rolnicy	24	49	27	80
Pracujący na własny rach.	51	29	19	77
Bierni zawodowo				
Renciści	48	23	29	126
Emeryci	49	30	22	212
Uczniowie i studenci	32	35	33	67
Bezrobotni	35	40	25	89
Gospodynie domowe i inni	51	31	18	58
Pracuje w:				
sferze budżetowej	50	29	22	122
sekt. państw., publicznym	54	27	19	102
sp. wiaśc. pryw. i państwa	51	26	23	69
sekt. pryw. poza rolnict.	49	25	26	192
prywatnym gosp. rolnym	23	46	30	90
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	41	31	27	166
276 - 399	44	31	25	182
400 - 549	43	32	25	256
550 - 799	60	21	19	155
Powyżej 799 zł	46	39	15	144
Ocena własnych war. mater.				
Złe	28	41	31	286
Średnie	50	27	23	506
Dobre	52	26	21	300
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	55	23	22	68
Raz w tygodniu	50	27	23	600
Kilka razy w miesiącu	45	31	24	145
Kilka razy w roku	36	35	28	189
W ogóle nie uczestniczy	24	44	32	90
Poglądy polityczne				
Lewica	33	50	17	274
Centrum	46	29	26	263
Prawica	67	19	14	318
Trudno powiedzieć	29	25	46	237

Tabela 5. Jak, Pana(i) zdaniem, układa się współpraca między partiami tworzącymi koalicję rządową - AWS i UW? (%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	43	29	1094
Płeć				
Mężczyźni	32	46	22	519
Kobiety	24	41	35	575
Wiek				
18-24 lat	31	35	34	156
25-34	31	40	28	193
35-44	28	45	27	238
45-54	23	51	26	176
55-64	31	51	17	146
65 lat i więcej	25	38	38	185
Miejsce zamieszkania				
Wieś	29	37	34	399
Miasto do 20 tys.	25	46	29	116
od 21 do 100 tys.	26	49	25	234
101-500 tys.	29	47	24	210
501 tys. i więcej mieszk.	28	45	27	134
Region				
Północny	33	40	27	126
Zachodni	23	53	24	111
Środkowozachodni	29	42	30	160
Środkowy	21	45	33	205
Wschodni	29	41	29	124
Południowo-wschodni	29	37	35	166
Południowo-zachodni	32	47	21	202
Wykształcenie				
Podstawowe	22	42	35	341
Zasadnicze zawodowe	28	38	34	322
Średnie	30	47	24	341
Wyższe	42	56	3	91
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	37	53	10	56
Prac. umysł. niż. szczebla	34	45	21	116
Pracownicy fiz. - umysł.	31	35	35	71
Robotnicy wykwalifikowani	24	52	25	92
Robotnicy niewykwalifik.	16	36	48	47
Rolnicy	25	41	34	80
Pracujący na własny rach.	33	47	21	77
Bierni zawodowo				
Renciści	27	39	34	126
Emeryci	26	48	26	212
Uczniowie i studenci	24	44	32	67
Bezrobotni	31	40	29	89
Gospodynie domowe i inni	24	34	42	59
Pracuje w:				
sferze budżetowej	33	50	17	122
sekt. państw., publicznym	22	55	23	102
sp. właśc. pryw. i państwa	36	34	30	69
sekt. pryw. poza rolnict.	30	42	28	192
prywatnym gosp. rolnym	22	44	34	90
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	27	40	33	166
276 - 399	28	41	31	183
400 - 549	24	45	31	256
550 - 799	32	49	18	155
Powyżej 799 zł	33	49	17	144
Ocena własnych war. mater.				
Źle	15	47	38	287
Średnie	28	43	29	507
Dobre	40	41	18	300
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	36	37	27	68
Raz w tygodniu	31	40	28	600
Kilka razy w miesiącu	23	45	31	145
Kilka razy w roku	24	50	25	190
W ogóle nie uczestniczy	13	52	35	90
Poglądy polityczne				
Lewica	27	59	14	274
Centrum	31	43	26	263
Prawica	38	42	20	319
Trudno powiedzieć	12	29	60	237

Tabela 6. Jak, Pana(i) zdaniem, układa się współpraca między rządem koalicji AWS-UW a prezydentem Aleksandrem Kwaśniewskim? (%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	42	30	1093
Płeć				
Meżczyźni	29	49	22	518
Kobiety	27	36	37	575
Wiek				
18-24 lat	27	40	33	156
25-34	31	40	29	193
35-44	29	43	28	238
45-54	23	49	28	176
55-64	30	50	20	146
65 lat i więcej	27	34	39	185
Miejsce zamieszkania				
Wieś	26	39	35	399
Miasto do 20 tys.	29	42	28	116
od 21 do 100 tys.	28	47	25	234
101-500 tys.	32	40	28	210
501 tys. i więcej mieszk.	29	47	25	134
Region				
Północny	29	38	32	126
Zachodni	29	50	21	111
Środkowo-zachodni	29	42	29	160
Środkowy	27	42	31	205
Wschodni	20	47	33	123
Południowo-wschodni	25	39	36	166
Południowo-zachodni	35	40	25	202
Wykształcenie				
Podstawowe	25	38	37	341
Zasadnicze zawodowe	23	39	38	321
Średnie	33	48	19	341
Wyższe	38	46	16	91
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	42	46	12	56
Prac. umysł. niż. szczebla	44	41	16	116
Pracownicy fiz. - umysł.	31	30	39	71
Robotnicy wykwalifikowani	27	54	18	92
Robotnicy niewykwalifik.	21	29	50	47
Rolnicy	16	46	38	80
Pracujący na własny rach.	24	50	26	77
Bierni zawodowo				
Renciści	25	36	39	126
Emeryci	25	48	27	212
Uczniowie i studenci	30	41	30	67
Bezrobotni	23	40	36	89
Gospodynie domowe i inni	32	29	38	59
Pracuje w:				
sferze budżetowej	36	46	19	122
sekt. państw., publicznym	26	50	23	102
sp. wiaśc. pryw. i państwa	44	28	28	69
sekt. pryw. poza rolnict.	30	45	25	192
prywatnym gosp. rolnym	14	49	37	90
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	21	42	37	166
276 - 399	26	43	31	182
400 - 549	31	38	32	256
550 - 799	35	44	21	155
Powyżej 799 zł	34	48	18	144
Ocena własnych war. mater.				
Źle	20	43	37	286
Średnie	27	42	31	507
Dobre	39	41	21	300
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	32	35	32	68
Raz w tygodniu	26	42	32	600
Kilka razy w miesiącu	24	45	31	145
Kilka razy w roku	36	43	21	190
W ogóle nie uczestniczy	27	41	32	90
Poglądy polityczne				
Lewica	28	53	19	274
Centrum	36	36	28	263
Prawica	30	49	21	318
Trudno powiedzieć	16	28	56	237